

Europaudvalget 2013
KOM (2013) 0136 endeligt svar på spørgsmål 18
Offentligt
Udenrigsministeriet

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

Asiatisk Plads 2
DK -1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>
Girokonto 3 00 18 06

Bilag
2

Journalsnummer
400 C 2-0

Kontor
EUK

28.maj 2014

SVAR PÅ UDVALGSSPØRGSMÅL

Fr Handelsaftale mellem den Europæiske Union og USA

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Udenrigsministeriets besvarelse af spørgsmål 18 ad KOM (2013) 0136 af den 2. maj 2014 vedrørende en fr handelsaftale mellem den Europæiske Union og USA .

Martin Lidegaard

UDENRIGSMINISTERIET

Spørgsmål fra Europaudvalget
til handels- og udviklings-
ministeren af 2. maj 2014.
Spørgsmål nr. 18 ad KOM
(2013) 0136

Spørgsmål 18:

Ministeren bedes oversende en kommenteret gennemgang af henvendelse af 1. maj 2014 fra Greenpeace Norden, DØR, ATTAC-Danmark, NOAH, Afrika Kontakt og Corporate Europe Observatory angående "Transatlantic Trade and Investment Partnership", investor-stat tvistbilæggelse (ISDS), j. KOM (2013) 0136 – bilag 6.

Svar:

Der henvises til vedlagte notat.

N O T A T

Udenrigsministeriet

Til:	Folketingets Europaudvalg	Jnr.:	400 E 15-5.
CC:		Bilag:	
Fra:	Udenrigsministeriet	Dato:	26. maj 2014
Emne:	Kommissioneret gennemgang af henvendelse af 1. maj 2014 fra seks NGO'er til Folketingets Europaudvalg om ISD S i frihandelsaftalen mellem EU og USA.		

Henvendelsen fra Greenpeace Norden, Det Økologiske Råd, ATTAC-Danmark, NOAH, Afrika Kontakt og Corporate Europe Observatory er opdelt i to afsnit, hhv. "vigtigheden af en kritisk dansk holdning" og "Kommissionens forslag".

1. "Vigtigheden af en kritisk dansk holdning".

I dette afsnit henvises der for det første til, at en række Investor-State Dispute Settlement (ISD S) sager har vist, at demokratiske beslutninger kan undermineres på centrale områder. Det handler om sager, som føres under den Nordamerikanske Frihandelsaftale (NAFTA) kapitel 11 om investeringsbeskyttelse eller Energi-Chartertreatiets investeringsbeskyttelsesregler samt nogle bilaterale investeringsbeskyttelsesaftaler (nærmere fx Hong Kong og Australien, Frankrig og Egypten m.fl.).

Det er korrekt, at investorer i disse sager har lagt sag an mod modtagerlandets regering, fordi modtagerlandet har vedtaget lovgivning, som i det vist omfang har forringet værdien af investeringen. Lovgivningen har haft til hensigt at hæve beskyttelsesniveauet på en række politikområder som fx miljø, sundhed og arbejdstagerrettigheder som fx mindsteløsniveauet.

Sagerne er indtil videre ikke afgjort endnu. Det er derimod en række andre sager om det samme, som på nær én sag er faldet ud til fordel for regeringerne. Det er dermed andre ord ikke voldgiftspraksis, som på overbevisende måde dokumenterer, at ISD S reelt eller potentielt underminerer demokratiske beslutninger ud fra offentlige interesser.

Det er desuden vigtigt at fremhæve, at de nævnte sager føres på et ældre regelgrundlag, som Kommissionen har erklæret, at man ikke vil genfinde i de nye EU-aftaler, som vil blive indgået i medfør af Lissabontraktatens artikel 207 (dette vil blive nærmere gennemgået under afsnit 2 om Kommissionens forslag). Man kan derfor ikke sammenligne de i brevet nævnte sager med de sager, som kan blive anlagt på baggrund af EU's kommende, moderniserede aftaler.

Selv om en sag under de nye aftaler skulle føre til, at investormod forventning skulle få medhold i, at en given regulering i offentlighedens interesse er i strid med investors rettigheder, medfører dette ikke i sig selv, at lovgivningen undermineres. Selv om dommen fra voldgiftsretten måtte medføre en erstatning til investoren, er regeringen ikke forpligtet til at rulle lovgivningen tilbage.

For det andet henvises der i brevet til, at der ikke er et behov for ISDS mellem EU og USA. Det er korrekt, at der som udgangspunkt ikke er tradition for investeringsbeskyttelsesaftaler mellem to udviklede lande. Det skyldes, at de nationale lovgivninger og retssystem er i det tilfælde anses for at være fair, effektive, troværdige og transparente. Når investeringsbeskyttelse med ISDS indgår i EU-USA-forhandlingerne, skyldes det et ønske fra USA's side, fordi USA historisk set har krævet det i de frihandelsaftaler, som man indgår, som en ekstra sikkerhed for investorerne. Såfremt ISDS ikke omfattes af en frihandelsaftale med USA, vil en aftales øvrige bestemmelser om investeringsbeskyttelse ikke umiddelbart kunne søges håndhævet af europæiske virksomheder ved en amerikansk domstol. Det vil forudsætte, at investeringsbeskyttelsesreglerne i TTIP om sættes til amerikansk ret ved føderal lovgivning fra Kongressen, idet en ratifikation fra Kongressen ikke alene vil være tilstrækkelig. Det er ikke givet, at dette vil ske.

Hertil kommer, at et europæisk ønske om udeladelse af ISDS kan have en politisk pris og negative konsekvenser for andre europæiske offensive interesser i frihandelsforhandlingerne. Det uden indgår den fremtidige præcedensvirkning som et vægtigt hensyn i spørgsmålet om ISDS. Det vil være særdeles vanskeligt, om ikke umuligt, at få et investeringsbeskyttelseskapitel med ISDS inkluderet i fremtidige aftaler med andre lande, hvor lovgivning og retssystem er ikke nødvendigvis sikrer udenlandske virksomheder mod diskriminerende behandling.

For det tredje henvises der i brevet til, at en række medlemslande har modtaget kritiske holdninger ud, herunder Tyskland, Frankrig og Holland. Tyskland er pt. part i en ISDS sag under Energi Charter Traktaten, som gør, at landet – indtil denne sag måtte være afgjort – af politiske grunde har anlagt en mere kritisk holdning til ISDS. ISDS er indtil nu opfundet i Tyskland, som er det land i verden, som har flest bilaterale investeringsbeskyttelsesaftaler med ISDS (ca. 130), og som har haft flest investorer, som har benyttet disse aftalers ISDS-ordninger til egen fordel. I forhold til andre EU-lande kan det anføres, at forhandlingsdirektiverne til TTIP blev givet enstemmigt af Rådet til Kommissionen i juni 2013. Denne situation er fortsat gældende.

For det fjerde henvises der til, at man fra den danske regerings side ikke tager problemet alvorligt nok, idet regeringen ikke mener, at sådanne sager kan finde sted med Danmark. Regeringen vurderer ganske rigtigt, at sandsynligheden for, at sager anlægges mod Danmark, er relativt lille. Regeringen vurderer endvidere, at risikoen for, at eventuelle sager tabes, er yderst begrænset med et nyt og moderniseret aftalegrundlag. Såfremt et ønske fra EU's side om at udelukke ISDS fra en frihandelsaftale fremføres overfor USA, kan den politiske pris for dette vise sig langt større.

Regeringen har derfor, ligesom alle øvrige medlemme, valgt at acceptere, at ISDS indgår i forhandlingerne, idet Rådet som tidlig har pålagt K om missionen at forhandle en ISDS-mekanisme, som minimerer de risici, som der må være herved i kraft af en klausul i forhandlingsdirektiverne, som præciserer parternes ret til at regulere ud fra legitime politiksyn såsom miljø, sundhed, arbejdstagerrettigheder og forbrugerbeskyttelse. I første omgang afventer regeringen afslutningen af den høringsproces, som K om missionen har igangsat, og som afsluttes medio juni.

Denne tilgang har ved forespørgselsdebatten den 15. maj 2014 opnået støtte fra et bredt flertal i Folketinget.

2. "K om missionens forslag"

Der henvises for det første til, at voldgiftstribunalerne kan vælge at se bort fra en "forpligtende fortolkning", som er aftalt mellem de to traktatparter. Dette synspunkt deles ikke af danske voldgiftsdommere, som har anført overfor Udenrigsministeriet, at et voldgiftstribunal vil være bundet af sådanne forpligtende fortolkninger.

For det andet henvises der til, at bestemmelsen om "rimelig og ligeværdig behandling" i K om missionens forslag er formulert sådan, at der fortsat vil være ulighed for at føre kontroversielle sager. K om missionen og medlemme slandene er enige om, at de nye EU-aftaler skal sikre, at retten til at regulere ud fra legitime politiksyn som de ovenfor nævnte respekteres af internationale voldgiftsretter, således at almindelig lovgivning i offentlighedens interesse ikke på noget tidspunkt kan anses for at være i strid med investors rettigheder. Investors rettigheder vil fremover alene gå på beskyttelse mod direkte chikaner, usaglig eller diskriminerende lovgivning, beskyttelse mod ekspropriation eller beskyttelse af de berettigede forventninger, som investorkan dokumentere, at regeringerne kontraktuelt har forpligtet sig til at honorere gennem modtagelsen af investeringen. Regeringen forventer, at K om missionen og USA kan forhandle en ISDS-tekst, som inddrager dette krav.

I forhold til hidtidige ISDS-mekanismer efterlader dette relativt lidt fortolkningsrum til tribunalerne. Derfor bliver deres reelle rolle – snarere end fortolkningsopgaverne – at vurdere, hvorvidt investor har løftet bevisbyrden i forhold til den fortolkning, som parterne har bundet tribunalerne til at anlægge. Endvidere vil tribunalernes rolle være at vurdere, hvilket omfang en eventuel erstatning bør have, hvis investor har løftet bevisbyrden for, at investors rettigheder faktisk er blevet krænkede.

Udenrigsministeriet, den 26. maj 2014